

Kielce, 20 września 2021 roku

RPW/78373/2021 P
Data: 2021-09-24

**Komendant Wojewódzki Policji
w Kielcach**

WK-TZ-5111-23/21

BIURO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPL.	2021 -09- 24
Zał.	NR

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
KRAJOWY MECHANIZM PREWENCJI TORTUR**

**AL. SOLIDARNOŚCI 77
00-090 WARSZAWA**

W nawiązaniu do pisma KMP.570.11.2021.AO z 18 sierpnia 2021 roku przesyłającego „Raport Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur z wizytacji pomieszczenia dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia Komendy Powiatowej Policji w Busku-Zdroju”, przedstawiam stanowisko w sprawie zaleceń wynikających z pkt 7 przedmiotowego raportu.

Zalecenie nr I pkt 1

Odnosząc się do zwiększenia obsady etatowej w PdOZ w ten sposób, aby służbę pełniło jednocześnie minimum dwóch funkcjonariuszy należy wskazać, że zgodnie z treścią § 2 ust. 2 Zarządzenia Nr 130 Komendanta Głównego Policji z dnia 7 sierpnia 2012 roku w sprawie metod i form wykonywania zadań w pomieszczeniu dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia (Dz.Urz. KGP z 2012 r. poz. 42 z późn. zm.), zwanego dalej zarządzeniem 130 KGP (...), kierownik jednostki organizuje służbę w taki sposób, aby w pomieszczeniu pełnił ją co najmniej jeden policjant. Natomiast zgodnie z § 2 ust. 3 powyższego aktu prawnego kierownik jednostki lub wyznaczony przez niego policjant, jeśli uzna to za konieczne do prawidłowego funkcjonowania pomieszczenia, może dodatkowo skierować policjantów do służby w tym pomieszczeniu. Zauważyć również należy, że § 3 ust. 2 zarządzenia 130 KGP (...) wprowadza możliwość pełnienia służby w PdOZ przez zastępcę dyżurnego jednostki. Obowiązujący akt prawny nie zabrania skierowania do pełnienia służby w PdOZ więcej niż jednego policjanta, a określa niezbędne minimum.

Komenda Wojewódzka Policji w Kielcach

ul. Seminaryjska 12
25 – 372 Kielce

tel. 47-802-20-10
fax. 47-802-20-15

tel. resort. (802) 20-10
fax. resort. (802) 20-15

www.swietokrzyska.policja.gov.pl
komendant@ki.policja.gov.pl

Zalecenie nr I pkt 2

Odnośnie zalecenia dotyczącego samodzielnej realizacji przysługującego osobom zatrzymanym prawa do powiadomienia osoby trzeciej chciałbym zaznaczyć, że Policja zobowiązana jest wykonywać swoje zadania na podstawie i w granicach prawa. Działania naprawcze podejmowane w jednostkach Policji mogą ograniczać się wyłącznie do ram w nich określonych. Obowiązek zawiadomienia osoby trzeciej o fakcie zatrzymania wynika z art. 245 § 2 oraz art. 261 § 1 kodeksu postępowania karnego.

Mając na uwadze powyższe stwierdzić należy, że wskazany przepis nie określa wprost realizowania tego prawa przez osobę zatrzymaną lecz za pośrednictwem organu wymiaru sprawiedliwości. Dlatego też, na żądanie osoby zatrzymanej to Policja ma obowiązek poinformować osobę najbliższą o fakcie zatrzymania. Nie ma obowiązku umożliwiania osobie zatrzymanej bezpośredniego kontaktu z osobą trzecią w tym zakresie. Należy również zauważyć, iż przedmiotowe rozwiązanie ma bowiem na celu zabezpieczenie prawidłowego toku procesu karnego i jego ochronę przed ewentualną próbą mactwa ze strony zatrzymanego.

Reasumując stwierdzić należy, że formułowane powyżej zalecenie nie znajduje oparcia w obowiązujących przepisach prawa krajowego. Jednocześnie informuję, że w każdym przypadku żądania przez osobę zatrzymaną powiadomienia o fakcie zatrzymania wskazanej osoby, czynność ta jest realizowana przez policjantów tutejszej jednostki i odnotowywana w protokole zatrzymania osoby. Odpowiednia adnotacja pojawia się również w przypadku niekorzystania przez zatrzymanego z takiego uprawnienia.

Zalecenie nr I pkt 3

W kwestii respektowania przez funkcjonariuszy zasady poufności w kontaktach osób umieszczonych w PdOZ z ich obrońcami (poza zasięgiem wzroku i słuchu policjantów) informuję, że prawo osób zatrzymanych do kontaktu z adwokatem jest respektowane przez funkcjonariuszy KPP w Busku-Zdroju w oparciu o istniejące w tym zakresie przepisy wynikające wprost z treści art. 245§ 1 kodeksu postępowania karnego. Ustawodawca jednak wprowadził w tym zakresie obostrzenie polegające na możliwości udziału funkcjonariusza podczas rozmowy zatrzymanego z adwokatem lub radcą prawnym. To zastrzeżenie może dotyczyć tylko wyjątkowych wypadków, uzasadnionych szczególnymi okolicznościami. Udział funkcjonariuszy KPP w Busku-Zdroju w kontaktach osób zatrzymanych z obrońcami pomimo tego, iż nie jest statystycznie ujmowany, należy uznać za znikomy. Jeśli był realizowany to przede wszystkim w celu zapewnienia bezpieczeństwa samego adwokata. Ponadto w przypadku nieobecności podczas kontaktu osobistego, policjanci informują obrońców o ewentualnej możliwości wystąpienia zagrożenia ze strony osoby zatrzymanej.

Zaznaczyć należy również, że w Komendzie Powiatowej Policji w Busku-Zdroju nie były składane w tym aspekcie zażalenia czy też skargi przez osoby zatrzymane lub ich obrońców.

Zalecanie nr I pkt 4

Mając na uwadze wyposażenie PdOZ w jednorazową bieliznę czy środki higieniczno-sanitarne, a zwłaszcza biustonosze informuję, że po uprzednim zamówieniu stosownych potrzeb przez daną jednostkę organizacyjną Policji Wydział Zaopatrzenia i Inwestycji KWP w Kielcach dokona stosownego zapotrzebowania. Ponadto dodaję, że Komenda Wojewódzka Policji w Kielcach zapewni na ten cel środki finansowe.

Zalecenie nr I pkt 5

Biorąc pod uwagę zalecenie dotyczące umieszczenia w pokojach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia regulaminu oraz wykazu instytucji stojących na straży praw człowieka wraz z adresami i numerami telefonów w bardziej widocznych miejscach informuję, że osoby zatrzymane lub doprowadzane podczas przyjmowania do PdOZ zgodnie z § 1 ust. 1 pkt 1 regulaminu pobytu osób w pomieszczeniu dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, stanowiącym załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 4 czerwca 2012 r. w sprawie pomieszczeń przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, pokoi przejściowych tymczasowych pomieszczeń przejściowych i policyjnych izb dziecka, regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach, pokojach i izbach oraz sposobu postępowania z zapisami obrazu z tych pomieszczeń, pokoi i izb (Dz.U. z 2012 r. poz. 638 z późn. zm.), w pierwszej kolejności zapoznawane są z jego treścią. Fakt zapoznania dokumentowany jest przez te osoby własnoręcznym podpisem w karcie zapoznania z regulaminem. W przypadku odmowy podpisania policjanci w miejscu na złożenie podpisu dokonują stosownego zapisu „odmówił podpisu”. Jeżeli kontakt z osobą przyjmowaną do pomieszczenia jest utrudniony z uwagi na zakłócenie jej świadomości, czynność tą policjanci realizują po ustaniu przyczyny odstąpienia od realizacji tego obowiązku.

Ponadto kopie regulaminu pobytu osób w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia oraz wykazy instytucji stojących na straży praw człowieka wraz z adresami i numerami telefonów umieszczone są wewnątrz pokoi w sposób umożliwiający zapoznanie się z jego treścią oraz w sposób uniemożliwiający ich zniszczenie lub dokonanie przy ich pomocy zamachu na zdrowie człowieka.

Zalecenie nr I pkt 6

Odnosząc się do kwestii odstąpienia od rutynowego stosowania kajdanek wobec wszystkich osób zatrzymanych i doprowadzonych w celu wytrzeźwienia wskazać przede wszystkim należy, że zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 24 maja 2013 roku o ośrodkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz.U. z 2019 r. poz. 2418) jednym z podmiotów uprawnionych do ich używania lub wykorzystywania są funkcjonariusze Policji. Funkcjonariusze Policji kajdanek używają zgodnie z przepisami wskazanej ustawy (...)

i w granicach dopuszczonych do ich użycia. Kajdanki w stosunku do osób zatrzymanych nie są stosowane rutynowo. Ich użycie niejednokrotnie jest uzależnione od zachowania osoby i trwa do momentu osiągnięcia celu jego użycia. W przypadku osób doprowadzonych do PdOZ, o ile swoim zachowaniem nie stwarzają realnego zagrożenia dla siebie i funkcjonariuszy, po wprowadzeniu ich na teren PdOZ, kajdanki są zdejmowane.

Kajdanki w myśl art. 12 ust. 1 pkt 2 lit. a-c ustawy (...) znajdują się w katalogu środków przymusu bezpośredniego i zakłada się je na ręce, nogi lub jednocześnie na ręce i nogi (kajdanki zespolone). Użycie przez policjantów środków przymusu bezpośredniego w postaci kajdanek zakładanych na ręce trzymane z przodu i z tyłu jest zgodne z działaniami opisanymi w art. 11 pkt 1-11, 13 i 14 i art. 15 ustawy (...). Stosowanie przez policjantów kajdanek wobec osób zatrzymanych związane jest między innymi z zapewnieniem bezpieczeństwa doprowadzenia art. 11 pkt 9 ustawy (...), w tym własnego oraz osób uczestniczących podczas realizacji zadań. Unieruchomienie kończyn w wyniku użycia środka przymusu bezpośredniego w postaci kajdanek i spowodowana z tym dolegliwość fizyczna w postaci utrudnienia w poruszaniu się jest naturalnym i oczywistym wynikiem jego zastosowania. W działaniach tych nie ma celowości sprawiania bólu osobie doprowadzanej, czy też jakichkolwiek niedogodności, a jedynie bezpieczne zrealizowanie doprowadzenia osoby. Wskazać ponadto należy, że czynnikiem istotnie wpływającym na bezpieczeństwo czynności jest korzystanie przez policjantów z uprawnień wynikających wprost z ustawy z dnia 24 maja 2013 roku o środkach przymusu bezpośredniego (...).

Biorąc pod uwagę powyższe stwierdzić należy, że funkcjonariusze Policji zasadnie i zgodnie z przepisami ustawy z dnia 24 maja 2013 roku o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej stosują środki przymusu bezpośredniego między innymi w postaci kajdanek podczas wykonywania czynności służbowych. Ich działania w tym zakresie realizowane są tylko i wyłącznie w oparciu o przepisy przywołanej ustawy.

Zalecenie nr I pkt 7

W kwestii zalecenia dotyczącego rejestracji audio-wideo przesłuchań policyjnych informuję, że czynności procesowe w postaci przesłuchań odbywające się na terenie Komendy Powiatowej Policji w Busku-Zdroju oraz w podległych jej jednostkach nie są utrwalane przy pomocy urządzenia rejestrującego obraz i dźwięk. Wskazać należy, że przedmiotowa procedura w myśl przepisów kodeksu postępowania karnego jest fakultatywnym, a nie obligatoryjnym rozwiązaniem. Dotychczasowa praktyka w przedmiotowym zakresie jest właściwa i dostosowana do realizacji faktycznych zadań nałożonych przez ustawodawcę. Natomiast w sprawach o szczególnym charakterze czynność ta może być przeprowadzana na terenie budynku KPP w Busku-Zdroju w pomieszczeniu wyposażonym w monitoring wizyjny. Ponadto dodaję, że nie odnotowano zażaleń osób zatrzymanych w zakresie ewentualnego złego traktowania podczas przesłuchania czy też stosowania jakichkolwiek form tortur czy też nieludzkiego traktowania.

Zalecenie nr I pkt 8

W aspekcie włączenia do tematyki szkoleń dla funkcjonariuszy zagadnień związanych z zapobieganiem i minimalizowaniem użycia przemocy w chwili zatrzymania, ze sposobami radzenia sobie ze stresem, współpracą z trudnym klientem, komunikacją interpersonalną, przeciwdziałaniem wypaleniu zawodowemu oraz systematycznym promowaniem i odświeżaniem wiedzy w zakresie ochrony praw człowieka i zapobieganiu torturom, nieludzkiemu i poniżającemu traktowaniu oraz karaniu informuję, że w ramach lokalnego doskonalenia zawodowego dla funkcjonariuszy KPP w Busku-Zdroju prowadzone były warsztaty z zakresu przeciwdziałania stosowaniu tortur. Celem było uwrażliwienie funkcjonariuszy na etyczne zachowanie w służbie i wskazanie konsekwencji dyscyplinarno-karnych stosowania przez policjantów przemocy. Podczas szkolenia wskazywana była rola tzw. „sygnalistów” i przełamywania zmyły milczenia mającej związek z przestępstwami stosowania przemocy na służbie. W trakcie szkoleń policjanci zostali poinformowani, że wszelkie formy niewłaściwego traktowania osób pozbawionych wolności są niezgodne z prawem, a w przypadku ich zaistnienia wobec funkcjonariuszy będą wyciągane konsekwencje karno-służbowe.

W I półroczu (styczniu) 2020 roku odbyło się szkolenie w zakresie wytycznych wynikających z treści zarządzenia nr 360 Komendanta Głównego Policji z dnia 26 marca 2009 roku w sprawie metod i form wykonywania przez policjantów konwojów i doprowadzeń oraz Zarządzenia nr 130 Komendanta Głównego Policji w sprawie metod i form wykonywania zadań w pomieszczeniu dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia z dnia 7 sierpnia 2012 roku. W I półroczu 2021 ze względu na stan epidemii nie odbyły się szkolenia w ramach lokalnego doskonalenia zawodowego. W II półroczu br. zaplanowano szkolenie dotyczące przestrzegania zasad etyki zawodowej przez funkcjonariuszy Policji wynikające z zarządzenia nr 805 Komendanta Głównego Policji z dnia 31 grudnia 2003 roku w sprawie „Zasad etyki zawodowej policjanta”, a także kolejne szkolenia z tematyki wynikającej z zarządzenia nr 360 Komendanta Głównego Policji z dnia 26 marca 2009 roku w sprawie metod i form wykonywania przez policjantów konwojów i doprowadzeń oraz zarządzenia nr 130 Komendanta Głównego Policji w sprawie metod i form wykonywania zadań w pomieszczeniu dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia z dnia 7 sierpnia 2012 roku. W powyższych terminach planowane jest także szkolenie związane z tematyką „Praw człowieka” – przeciwdziałanie torturom, nieludzkiemu i poniżającemu traktowaniu.

Zalecenie nr II pkt 1

Odnosząc się do wsparcia finansowego dotyczącego dostosowania policyjnych miejsc detencji w zakresie powyższych zaleceń informuję, że po uprzednim złożeniu do Wydziału Zaopatrzenia i Inwestycji KWP w Kielcach stosownego zapotrzebowania przez daną jednostkę organizacyjną Policji Wydział Finansów KWP w Kielcach zapewni na te cele odpowiednie środki finansowe.

Ponadto informuję, iż z treścią raportu zapoznano kadrę kierowniczą Komendy Powiatowej Policji w Busku-Zdroju oraz wszystkich policjantów realizujących doprowadzenia osób oraz wykonujących zadania w PdOZ, a także osoby nadzorujące powyższą problematykę.

nadinsp. dr Jarosław Kaleta
KOMENDANT WOJEWÓDZKIEJ POLICJI
W KIELCACH
Z UPOWIĄZNIENIEM
PIERWSZY ZASTĘPCA KOMENDANTA
WOJEWÓDZKIEGO POLICJI
W KIELCACH
insp. Jarosław Tokarczyk

Do wiadomości:

Pełnomocnik Komendanta Wojewódzkiego Policji w Kielcach ds. Ochrony Praw Człowieka – przesłano pocztą SEPP
Komendant Powiatowy Policji w Busku-Zdroju – przesłano pocztą SEPP

Wykonano w 2 egz.

Egz. nr 1 – Adresat

Egz. nr 2 – Wydział Konwojowy KWP w Kielcach

Wykonał podkom. T. Zając

Tel. 47-802-16-28

Komenda Wojewódzka Policji w Kielcach

ul. Seminaryjska 12
25 – 372 Kielce

tel. 47-802-20-10
fax. 47-802-20-15

tel. resort. (802) 20-10
fax. resort. (802) 20-15

www.swietokrzyska.policja.gov.pl
komendant@ki.policja.gov.pl